

ปัญหาและวัตถุประสงค์

ธนาคารออมสิน เป็นสถาบันการเงินที่ดำเนินงานโดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม ต่างจากสถาบันการเงินแห่งอื่น ๆ ในประเทศไทยที่ดำเนินกิจการในรูปของการค้าโดยมุ่งหวังผลกำไรตอบแทน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าธนาคารออมสินจะไม่หวังผลกำไร แต่ก็มีภาระที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่เงินฝาก จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนเช่นกัน แต่การลงทุนของธนาคารออมสินนั้นมักจะลงทุนในทางที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย เช่น ชักพันธบัตรรัฐบาลไทย ถือว่าสัญญาใช้เงินของกระทรวงการคลัง เพื่อให้รัฐบาลนำเงินไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยไม่ต้องไปกู้เงินจากต่างประเทศ หรือช่วยลดจำนวนเงินที่จะต้องไปกู้เงินยืมของต่างประเทศ การลงทุนของธนาคารออมสินดังกล่าว เป็นการลงทุนที่ปราศจากการเสี่ยง แต่อัตราผลตอบแทนอยู่ในระดับไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารออมสินจะต้องจ่ายให้แก่เงินฝาก ซึ่งจำนวนผลตอบแทนที่ได้รับนี้นอกจากจะนำไปใช้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว ธนาคารยังต้องนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งค่าใช้จ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายในการขยายงาน เช่น การตั้งสาขาแห่งใหม่ การที่จะเพิ่มจำนวนเงินผลตอบแทนให้ได้รับมากขึ้น โดยการนำเงินไปลงทุนด้านอื่นที่ให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าย่อมทำได้ เนื่องจากนโยบายของธนาคารออมสินมุ่งให้การสนับสนุนเป็นแหล่งเงินทุนภายในประเทศให้แก่รัฐบาลด้วยการลงทุนชั้พันธบัตรรัฐบาลไทยดังกล่าว ดังนั้นธนาคารออมสินจึงต้องใช้วิธีพยายามจัดสรรเงินไปลงทุนให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือการไม่เก็บเงินไว้มากเกินความจำเป็น แต่ก็จะต้องไม่นำเงินไปลงทุนมากเกินไปจนทำให้การดำเนินงานขาดสภาพคล่องหรือเงินไม่พอใช้จ่ายด้วย

ธนาคารออมสิน ได้กำหนดจำนวนเงินสัปดาห์แต่ละสาขาจะเก็บไว้ได้ในแต่ละวันหนึ่ง เรียกว่าเงินสัปดาห์สำรอง โดยวิธีนี้จะประมาณตามสภาพท้องถิ่นที่สาขาคั้งอยู่ สาขาแต่ละแห่งจะเก็บเงินสัปดาห์น้อยกว่าที่กำหนดก็ได้แล้วแต่ผู้จัดการสาขาจะเห็นสมควร แต่จะเก็บไว้เกินกว่าที่กำหนดไม่ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้จัดการสาขามักจะเก็บไว้เต็มตามจำนวนที่กำหนด เงินสัปดาห์ที่เกินกำหนดจะต้องนำส่งสำนักงานใหญ่ เพื่อที่สำนักงานใหญ่จะได้พิจารณาเงินดังกล่าวไปลงทุน เพราะธนาคารออมสินกำหนดให้

สำนักงานใหญ่แห่งเดียวเท่านั้นเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุนตามนโยบาย เงินสดที่สาขาเก็บไว้จึงเป็นการเก็บไว้เฉย ๆ ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ตอบแทน จะเห็นได้ว่า จำนวนเงินสดที่กำหนดให้สาขาแต่ละแห่งเก็บไว้ได้ั้นกระทบกระเทือนต่อการลงทุนของธนาคารออมสิน ถ้าจำนวนเงินสดสำรองที่กำหนดไว้มากเกินความต้องการที่จะใช้ในแต่ละวัน ก็จะทำให้เสียโอกาสที่สำนักงานใหญ่จะนำเงินส่วนที่เกินความต้องการนั้นไปลงทุนตามนโยบาย ในทางตรงข้าม ถ้าเงินสดสำรองที่กำหนดไว้ไม่เพียงพอ สาขาจะต้องขอโอนเงินจากสำนักงานใหญ่ ซึ่งต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการโอนเงิน การขอโอนเงินจากสำนักงานใหญ่ ถ้าเกิดขึ้นบ่อยและสาเหตุที่ขอโอนเนื่องจากเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น สาขาที่มีเงินรับจากผู้ฝากลดลงกว่าที่เคยได้รับ หรือมีผู้มาขอถอนเงินมากกว่าปกติ เช่นนี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องเพิ่มจำนวนเงินสดสำรองที่จะเก็บไว้ที่สาขา เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวเท่านั้น ควรใช้วิธีขอโอนเงินจากสำนักงานใหญ่ แต่ถ้าในสภาวะปกติ สาขาต้องจ่ายเงินมากขึ้น เงินสดที่เก็บไว้ที่สาขาไม่เพียงพอที่จะจ่ายอยู่เสมอ ต้องขอโอนเงินจากสำนักงานใหญ่มอຍ ๆ ก็ควรจะพิจารณาเพิ่มวงเงินสดสำรองให้มากขึ้น

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาว่า ในปัจจุบันจำนวนเงินสดสำรองที่กำหนดให้สาขาเก็บไว้ในแต่ละวันนั้นเหมาะสมหรือยัง ควรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพียงใด และควรจะกำหนดจำนวนเงินสดสำรองไว้เป็นจำนวนเท่าใดจึงจะเป็นการเพียงพอแก่ความต้องการในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่ทำให้เสียโอกาสในการสร้างกำไร และไม่เสี่ยงต่อการขาดเงินที่จะชำระให้แก่ลูกค้าของธนาคาร

ขอบเขตของการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนเงินสดสำรองว่าควรจะให้สาขาเก็บไว้ได้เท่าใดนั้น หากจะให้ครอบคลุมสมบูรณ์ ควรจะศึกษาสาขาของธนาคารออมสินทุกแห่งทั่วประเทศไทย ซึ่งมีอยู่รวม 359 สาขา แต่การที่จะศึกษาให้ได้ทั่วทุกสาขานั้น ต้องใช้เวลา กำลังคน และค่าใช้จ่ายมาก ผู้เขียนไม่สามารถจะศึกษาให้ได้ทั่วถึงในปัจจุบันที่มีอยู่ได้ ฉะนั้นจึงเลือกศึกษาเฉพาะสาขาของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่จำนวน 31 สาขา และเป็นสาขาถาวร ไม่รวมสาขารถยนต์เคลื่อนที่

สาขาของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร ดังกล่าว ได้แก่

สาขา	เริ่มเปิดทำการ
1. บางรัก	1 เมษายน 2490
2. ถนนเพชรบุรี	1 เมษายน 2490
3. บางลำภู	1 เมษายน 2490
4. หน้าพระลาน	1 เมษายน 2490
5. ป้อมปราบ	1 เมษายน 2490
6. บางกระบือ	1 เมษายน 2490
7. ตลาดพลู	1 เมษายน 2490
8. หัวลำโพง	1 เมษายน 2490
9. สะพานแดง	17 มิถุนายน 2498
10. ศิริราช	1 มีนาคม 2500
11. บางคอแหลม	21 สิงหาคม 2502
12. พระโขนง	20 พฤศจิกายน 2502
13. ปากคลองตลาด	20 พฤศจิกายน 2502
14. คอนเมือง	1 กุมภาพันธ์ 2503
15. คลองเตย	1 เมษายน 2503
16. บางพลัด	29 ธันวาคม 2504
17. ดินแดง	14 มีนาคม 2506
18. สามย่าน	20 มกราคม 2507
19. วงเวียนใหญ่	20 สิงหาคม 2507
20. เจริญผล	28 กันยายน 2508
21. มีนบุรี	30 พฤศจิกายน 2508
22. หนองจอก	18 เมษายน 2510
23. ประชาชื่น	4 สิงหาคม 2513
24. บางแค	3 พฤศจิกายน 2513

25.	อุรุพงษ์	4	มิถุนายน	2514
26.	สมเด็จพระเจ้าพระยา	22	มิถุนายน	2514
27.	จรัลสนิทวงศ์	22	มิถุนายน	2514
28.	นางเลิ้ง	4	กรกฎาคม	2515
29.	เจริญพาสน์	6	กันยายน	2515
30.	รามคำแหง	1	ตุลาคม	2518
31.	คลองจั่น	1	ตุลาคม	2518

อนึ่ง ข้อมูลที่นำมาศึกษา มีข้อจำกัดคือไปนี้

1. สำหรับสาขารามคำแหงและสาขาคลองจั่น เป็นสาขาที่เมื่อก่อนเมื่อ 1 ตุลาคม 2518 ข้อมูลจึงมีไม่ครบ 2 ปี คือปี 2518 และ 2519 ฉะนั้นจึงไม่ศึกษา 2 สาขา
2. สาขาส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานคร เปิดบริการทางด้านการออมสินอย่างเกี่ยวในจำนวนสาขาที่นำมาศึกษา 29 แห่งนี้ มีอยู่เพียง 11 สาขาที่เพิ่งเปิดดำเนินการด้านธนาคารเพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานด้านการออมสินเมื่อประมาณปลายปี 2519 การบันทึกยอดรับจ่ายเงินสดของด้านการออมสินและการธนาคารแยกออกจากกัน และเนื่องจากมีข้อมูลทางด้านธนาคารเพียงไม่กี่เดือน ปริมาณเงินสดรับและเงินสดจ่ายที่นำมาวิเคราะห์จึงเป็นตัวเลขเฉพาะของฝ่ายการออมสินเท่านั้น
3. ยอดรับจ่ายเงินสดในบัญชีของสาขา รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าพาหนะ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นจำนวนที่แน่นอนคงที่ สาขาสามารถทราบจำนวนที่ต้องจ่ายได้ การศึกษาในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นจากลูกค้าเท่านั้น ควบคู่กับปริมาณเงินสดรับและเงินสดจ่ายที่นำมาวิเคราะห์จึงไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

วิธีการศึกษา

การกำหนดว่าสาขาของธนาคารออมสินจะมีเงินสดสำรองไว้เท่าใดจึงจะเหมาะสมนั้น ในเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาหรือใช้สูตรที่แน่นอนในการคำนวณ การศึกษาในที่นี้ ใช้ทฤษฎีทางสถิติ มาประมาณจำนวนเงินสดสำรอง ขึ้นตอนในการศึกษามีดังนี้

1. ศึกษาวิธีการหรือหลักเกณฑ์เดิมที่ใช้กำหนดจำนวนเงินสฝากสำรองของธนาคารออมสิน รวมทั้งจำนวนเงินสฝากสำรองของสาขาแต่ละแห่งที่กำหนดให้เก็บไว้ได้ในปัจจุบัน
2. ศึกษาข้อมูลทางการบัญชีจากกองประมวลบัญชี ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ เก็บตัวเลขปริมาณการรับและจ่ายเงินสฝากในอดีตของสาขาแต่ละแห่ง โดยเก็บเป็นรายเดือนจำนวน 2 ปี คือปี 2518 และ 2519 นำตัวเลขที่เก็บได้มาแสดงในรูปกราฟ เพื่อให้เห็นได้ชัดเจเนยิ่งขึ้นว่าสาขาแต่ละแห่งมีลักษณะและปริมาณการรับจ่ายเงินสฝากอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละเดือนอย่างไรบ้าง
3. พยายามประมาณเงินสฝากรับและจ่ายเงินสฝากในแต่ละเดือนของสาขาแต่ละแห่งโดยวิธีแยกส่วนประกอบของอนุกรมเวลา (Decomposition of Time-Series) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวางแผนในระยะยาว
4. สาขาที่มีลักษณะการรับและจ่ายเงินสฝากแบบเดียวกัน ปริมาณเงินสฝากใกล้เคียงกัน จะรวมไว้เป็นกลุ่ม ๆ ในที่นี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม แล้วเลือกตัวอย่างจากแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2 สาขา เก็บตัวเลขรับและจ่ายเงินสฝากในแต่ละวันของสาขาที่เป็นตัวอย่างทั้ง 6 สาขา ทاملต่างของยอดรับและจ่ายเงินสฝากนำมาแจกแจงความถี่ ใช้ทฤษฎีการแจกแจงความถี่ทางสถิติมาทำการวิเคราะห์ เพื่อกำหนดจำนวนเงินสฝากสำรองที่สาขาควรจะมีไว้

คำจำกัดความ

"เงินสฝากสำรอง"

เนื่องจากมักจะมีผู้เข้าใจความหมายของเงินสฝากสำรองที่นำมาศึกษานี้ว่าเป็นเงินสำรองตามกฎหมาย จึงต้องให้คำจำกัดความของคำนี้ก่อนที่จะศึกษารายละเอียดต่อไป

ธนาคารทุกแห่ง ไม่ว่าจะ เป็นธนาคารออมสินหรือธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าธนาคารจะต้องอยู่ในฐานะพร้อมที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากได้ จึงต้องมีเงินเก็บไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งจะเก็บไว้ในรูปต่าง ๆ ดังนี้

1. เงินสำรองอันดับหนึ่ง หรือเงินสำรองขั้นต้น (Primary Reserves) เป็นเงินสำรองที่ธนาคารจะนำออกจ่ายได้เมื่อผู้ฝากมาถอนเงิน ธนาคารที่มีการบริหารที่ดีจำเป็นต้องรักษาเงินสำรองประเภทนี้ไว้จำนวนหนึ่ง เงินสำรองอันดับหนึ่งนี้ ประกอบด้วย

(1) เงินสำรองตามกฎหมาย (Legal Reserves)

ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ. ศ. 2505 มาตรา 11 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองเป็นเงินฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในอัตราร้อยละ 5-15 ของจำนวนเงินฝาก ซึ่งจะเป็นอัตราใดนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้กำหนด เงินสำรองดังกล่าวนอกจากจะดำรงไว้เป็นเงินสดแล้ว พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ยินยอมให้ถือหลักทรัพย์รัฐบาลไทยที่ปลอดการเป็นส่วนหนึ่งของเงินสดสำรอง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินสดสำรองที่จะต้องดำรงไว้ ยอดเงินฝากคำนวณจากยอดเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ โดยถือวันศุกร์เป็นวันต้นสัปดาห์ และวันพฤหัสบดีเป็นวันสุดท้ายของสัปดาห์ ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินฝากไว้ในอัตราร้อยละ 7 ของยอดเงินฝาก โดยธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากนี้ไม่มีดอกเบี้ย ธนาคารออมสินไม่จำเป็นต้องมีเงินสดสำรองประเภทนี้ เนื่องจากธนาคารออมสินไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ จึงไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ. ศ. 2505 และเงินฝากที่ได้รับนั้น ส่วนใหญ่ธนาคารออมสินจะนำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นหลักประกันที่มั่นคงต่ออยู่ฝากเงิน ดังนั้นธนาคารออมสินจึงไม่ต้องฝากเงินในอัตราร้อยละ 7 ของยอดเงินฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

(2) เงินสดในทองมั่นคงของธนาคาร (Vault Cash) ได้แก่เงินสดและเหรียญกษาปณ์ในมือของธนาคาร และเงินฝากบัญชีกระแสรายวันในบัญชีที่ธนาคารอื่น เงินสำรองประเภทนี้เป็นการเก็บไว้โดยไม่ได้รับผลประโยชน์นอกเงย แต่ทำให้ธนาคารสามารถจะชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามข้อผูกพันได้ทันทีโดยปราศจากเงื่อนไข การจะเก็บเงินสำรองประเภทนี้ไว้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความจำเป็นและดุลยพินิจของธนาคารแต่ละแห่ง เช่น ในฤดูเพาะปลูก ตอนสิ้นเดือน หรือในช่วงระยะเวลาที่คาดว่าจะมีการถอนเงินมาก ธนาคารก็จะเก็บเงินสดไว้มาก แต่ไม่ควรเก็บไว้มากเกินไป เพราะจะมีผลกระทบต่อแผนผลประโยชน์ของธนาคาร เนื่องจากเงินสำรองประเภทนี้ไม่ให้รายได้แก่ธนาคารแต่อย่างใด ธนาคารทุกแห่งรวมทั้งธนาคารออมสินจำเป็นต้องมีเงินสดสำรองประเภทนี้ไว้

2. เงินสำรองอันดับสอง (Secondary Reserves) ประกอบด้วยหลักทรัพย์ชนิดต่าง ๆ ที่ให้รายได้แก่ธนาคาร หลักทรัพย์ที่จะเป็นเงินสำรองอันดับสองได้ จะต้องเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที มีการซื้อขายในตลาด และจะต้องขายได้โดยไม่ขาดทุนมากนัก นอกจากนั้นจะต้องมีกำหนดชำระ

คืนในระยะเวลาดสั้น ... การถือเงินสำรองประเภทนี้ ก็เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน และในกรณีที่
ที่ต้องการใช้เงินสด ก็สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว

สำหรับ "เงินสดสำรอง" ที่จะศึกษาในที่นี้ หมายถึงเงินสดในห้องมั่นคงของธนาคาร
(Vault Cash) ซึ่งจะต้องเก็บไว้จ่ายให้แก่ลูกค้าที่มากถอนเงิน และจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
งานของสาขาด้วย เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าพาหนะ ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการ
ดำเนินงานของสาขา เป็นค่าใช้จ่ายที่สามารถจะทราบจำนวนที่แน่นอนได้ล่วงหน้า สามารถจะเตรียม
เงินสดไว้ให้เพียงพอได้ ไม่เหมือนกับกาจ่ายให้แก่ลูกค้า ซึ่งไม่สามารถทราบแน่นอนได้ว่าจะมีผู้มา
ถอนจำนวนเท่าใด หรือมีผู้เข้ามาฝากเท่าใด ดังนั้นการพิจารณากำหนดเงินสดสำรอง จะศึกษาเฉพาะ
การเตรียมเงินไว้ให้แก่ลูกค้าเท่านั้น ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายประจำของสาขา เมื่อกำหนดจำนวนเงินสด
สำรองที่จะจ่ายให้แก่ลูกค้าได้แล้ว ก็รวมจำนวนค่าใช้จ่ายประจำซึ่งสามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้
ผลรวมจะเป็นจำนวนเงินสดที่จะต้องเก็บไว้

จากพจนานุกรม อังกฤษ - ไทย ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์ การธนาคารและธุรกิจ โดยวารี
พงษ์เวช ได้ให้คำจำกัดความของ Bank Reserve ไว้ว่า

Bank Reserve คือ Cash Reserve สำรองของธนาคาร หลังจากธนาคารได้รับเงิน
ฝากไว้แล้ว ธนาคารจะกั้นเงินจำนวนหนึ่งเป็นเงินสดสำรองไว้พอจ่ายแก่ผู้ฝากไม่ว่าในเวลาใด
เงินนอกนั้นนำไปหาผลประโยชน์ เพื่อดำรงเงินสดสำรองให้เพียงพอธนาคารจะพิจารณา

1. จำนวนผู้ฝาก
2. ธุรกิจของลูกค้าของธนาคาร
3. ประเภทของเงินฝาก
4. เงินลงทุนของธนาคารเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายหรือไม่
5. ความเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากชนิดจ่ายคืนเมื่อทวงถาม¹

¹ วารี พงษ์เวช, พจนานุกรม อังกฤษ - ไทย ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์ การธนาคารและ
ธุรกิจ (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2507), หน้า 42

สำหรับธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่เท่านั้นที่จะนำเงินไปลงทุน สาขาเก็บเงินสดสำรองในรูปของเงินสด ดังนั้นในการพิจารณาจำนวนเงินสดสำรองของสาขา จึงศึกษาเฉพาะจำนวนผู้ฝาก ธุรกิจของลูกค้า ประเภทของเงินฝาก และความเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากชนิดจำกันเมื่อ
 ทวงถาม

"ลูกค้า"

หมายถึงผู้ที่มาติดต่อทางการเงินกับสาขาของธนาคารออมสิน อาจจะเป็นผู้ที่มีบัญชีเงินฝากที่ธนาคารออมสินหรือไม่ก็ได้ เนื่องจากธนาคารออมสินให้บริการเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้นผู้ที่มีบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารออมสินก็สามารถใช้บริการได้ เช่น การซื้อตั๋วแลกเงินจากสาขาหนึ่ง นำไปขึ้นเงินจากสาขาอื่นได้โดยไม่ต้องมีบัญชีเงินฝาก สาขาทุกแห่งของธนาคารออมสินต้องเตรียมเงินสดไว้จ่ายให้แก่ผู้นำตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางมาขึ้นเงินด้วย ซึ่งจะเรียกผู้มาติดต่อกับธนาคารออมสิน
 เช่นนี้เป็นลูกค้าด้วย

"สาขา"

ในที่นี้หมายถึงสาขาของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร เฉพาะที่นำมาศึกษา
 จำนวน 29 แห่งเท่านั้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย